


SÖKANDE

LIHAB, Lindbergh & Hagelin Byggnads Aktiebolag, 556571-6767

MOTPART

Nyköpingshem AB, 556450-9486

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts på så sätt att LIHAB, Lindbergh & Hagelin Byggnads Aktiebolag, vid en förnyad anbudsprövning, ska anses ha förklarat sitt låga anbudspris på ett tillfredsställande sätt.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Nyköpingshem AB genomför upphandlingen 26/9: *Ramavtal Byggarbeten 2026* enligt reglerna för upphandlingar under tröskelvärdena i 19 kap. LOU. Tilldelning i upphandlingen sker till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet utifrån grunden pris. Nyköpingshem meddelade den 10 juni 2026 ett tilldelningsbeslut enligt vilket en annan leverantör än LIHAB, Lindbergh & Hagelin Byggnads Aktiebolag (LIHAB) tilldelades kontrakt i upphandlingen. Av beslutet framgår att Nyköpingshem har bedömt att LIHAB inte har lämnat en tillfreds-ställande förklaring av sina priser och att dess anbud därför inte har lagts till grund för fortsatt prövning.

LIHAB ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska besluta att den inte får avslutas förrän rättelse skett på så

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

sätt att Nyköpingshem gör en ny anbudsutvärdering, varvid LIHAB:s anbud inte förkastas på den grunden att bolagets pridförklaring inte är tillfredsställande. I andra hand yrkas att upphandlingen ska rättas på så sätt att Nyköpingshem ska göra en ny, saklig, transparent och konkret bedömning av LIHAB:s lämnade pridförklaring.

Nyköpingshem bestrider bifall till ansökan.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS ANFÖR

LIHAB

Nyköpingshem har felaktigt förkastat bolagets anbud med hänvisning till att den begärda pridförklaringen inte skulle vara tillfredsställande. LIHAB har lämnat en seriös, affärsmässig och tillräckligt konkret förklaring som visar att anbudspriserna är realistiskt kalkylerade och att ramavtalet kan fullgöras enligt upphandlingsdokumentens krav.

Begäran om pridförklaring avsåg endast att leverantören skulle ”redovisa och beskriva” hur priserna kalkylerats, hur kostnader täcks, vilka organisatoriska förutsättningar som ligger bakom priserna samt hur kollektivavtal och personalkostnader beaktats. Det begärdes aldrig fullständiga internkalkyler, självkostnadskalkyler, kalkylblad, verifierande handlingar eller kostnadsuppställningar per enskild prispost. Att underkänna pridförklaringen med hänvisning till att den inte innehåller den typen av detaljerat kalkylunderlag strider det därför mot principerna om transparens och proportionalitet.

LIHAB har i förklaringen besvarat samtliga fem frågor som Nyköpingshem ställt. Frågeställningen ”Hur offererade timpriser möjliggör fullgörande av kontraktet i enlighet med upphandlingsdokumentens krav och omfattning” uppfattade LIHAB som en begäran om att förklara hur timpriserna var

uppbyggda på en nivå som visade att fullgörande kunde ske enligt kontraktets krav. LIHAB besvarade detta uttryckligen.

LIHAB har utförligt redovisat sina organisatoriska och affärsmässiga förutsättningar, däribland en etablerad byggserviceorganisation med cirka 27 yrkesarbetare, projekt- och produktionsledning, arbetsledning, administration, etablerade inköpskanaler samt möjlighet att förstärka verksamheten vid behov. LIHAB har vidare redovisat att löner, sociala avgifter, pensioner, försäkringar, arbetsledning, administration, transporter, servicefordon, verktyg, arbetsmiljöarbete, kvalitetsarbete, omkostnader och marginaler beaktats i kalkylen samt att kollektivavtal tillämpas. LIHAB har även förklarat hur den befintliga organisationen, samordningsvinster, geografisk planering, hög beläggning och effektiv resursanvändning möjliggjorde de offererade prisnivåerna.

När det gäller de fasta á-priserna redogjordes för att dessa har kalkylerats utifrån bedömd tidsåtgång, arbetsinsats, material-och hjälpmedelshantering, planering, arbetsledning, administration och produktionspåverkan för respektive moment. LIHAB har vidare förklarat hur arbetsledning, administration, resor, servicebil, verktyg och övriga omkostnader täcks inom offererade prisnivåer genom befintliga organisationen och den löpande serviceorganisationens kostnadsbas. LIHAB angav dessutom uttryckligen att det inte är fråga om att kostnader utelämnats ur kalkylen. Skillnaden mellan olika prisposter beror på att olika moment har olika faktisk påverkan på produktionen. LIHAB har således visat att de fasta á-priserna är självständigt och realistiskt kalkylerade för respektive arbetsmoment baserad på faktisk bedömd produktionstid.

Effektiva arbetsmetoder, samordning av arbeten, geografisk planering och befintliga resurser innebär inte någon otillåten kostnadstäckning genom andra prisposter utan återspeglar den verkliga kostnadsbilden i en etablerad byggserviceverksamhet. Kravet på självständig kalkylering innebär inte att

varje arbetsmoment måste bedömas som ett isolerat projekt utan hänsyn till ramavtalets faktiska produktionsförutsättningar. När LIHAB anger att vissa moment kan utföras effektivt därför att personal, fordon och arbetsledning redan är i drift, innebär det inte att prisposterna saknar egen kalkyl. Det är en förklaring till varför den självständiga kalkylen kan bära ett konkurrenskraftigt pris. Nyköpingshem har således felaktigt likställt samordningsvinster och effektiv organisation med otillåten kostnadstäckning genom andra delar av prismodellen.

Nyköpingshem har brutit mot principerna om likabehandling, transparens och proportionalitet genom att inte visa vilken konkret kostnad som saknas i kalkylen, vilken prispost som inte bär sina egna kostnader, vilken tidsbedömning som skulle vara orimlig eller att prissättningen medför risk för bristande fullgörande. Det beslutsunderlag som getts in innehåller endast allmänna slutsatser om att prissförklaringen inte varit tillräckligt konkret och verifierbar. Att Nyköpingshem uppgett att några ytterligare kalkylanalyser, tjänsteanteckningar eller interna utredningsdokument inte finns visar ytterligare att beslutet saknar tillräcklig dokumenterad analys.

LIHAB har uttryckligen erbjudit sig att lämna kompletterande information om Nyköpingshem hade frågor eller önskade ytterligare information. Trots detta valde Nyköpingshem att förkasta anbudet utan att precisera vilka ytterligare uppgifter som efterfrågades.

Om anbudet inte hade förkastats hade LIHAB, som lämnat lägst utvärderingspris, haft möjlighet att tilldelas kontraktet. LIHAB har därmed lidit eller i vart fall riskerat att lida skada genom det felaktiga förkastandet av sitt anbud.

Nyköpingshem

Nyköpingshem har genomfört upphandlingen i enlighet med LOU och upphandlingsdokumentens krav. Förkastandet av LIHAB:s anbud grundas inte på att priserna framstår som mycket låga i förhållande till de kostnader och åtaganden som enligt upphandlingsdokumenten ska ingå i respektive prispost, utan på att LIHAB inte lämnat en tillräckligt konkret och verifierbar prisförklaring.

Den aktuella upphandlingen föregicks av en tidigare upphandling som avbröts eftersom prismodellen ansågs möjliggöra strategisk och obalanserad prissättning. Mot den bakgrunden infördes uttryckliga krav på att samtliga priser skulle vara affärsmässigt, realistiskt och självständigt kalkylerade samt att kostnadstäckning inte fick förutsättas ske genom andra delar av prismodellen. Syftet med den reviderade prismodellen var att säkerställa att utvärderingsresultatet gav en mer rättvisande bild av de priser som faktiskt skulle tillämpas under avtalsperioden samt att motverka symbolisk, strategisk eller obalanserad prissättning.

Syftet med pridförklaringsförfarandet att kontrollera om de uttryckliga kraven i upphandlingsdokumenten på affärsmässig, realistisk och självständig kalkylering var uppfyllda. Begäran om pridförklaring var tydligt utformad och direkt kopplad till dessa krav. Den omfattade bland annat redovisning av hur timpriser och fasta å-priser kalkylerats, vilka kostnader som ingick, hur omkostnader täcktes samt hur kollektivavtal och personalkostnader beaktats.

Nyköpingshem har inte krävt utlämnande av affärshemligheter eller fullständiga internkalkyler, men det krävdes sådana konkreta uppgifter att Nyköpingshem objektivt och sakligt kunde bedöma om de lämnade anbudspriserna var affärsmässigt, realistiskt och självständigt kalkylerade i enlighet med upphandlingsdokumentens krav. Den pridförklaring som LIHAB lämnat innehåller inte sådana konkreta uppgifter.

LIHAB har övergripande beskrivit sin organisation, erfarenhet och samordningsfördelar, men har inte lämnat sådana konkreta uppgifter att det gått att bedöma hur priserna faktiskt beräknats eller om varje prispost var självständigt kalkylerad. Prisförklaringen innehöll inte någon verifierbar redovisning av hur kostnader för personal, arbetsledning, administration, transporter, servicefordon och övriga omkostnader fördelats inom de aktuella prisnivåerna.

LIHAB har inte heller visat att de fasta á-priserna var självständigt kalkylerade utan beroende av kostnadstäckning genom andra delar av verksamheten eller prismodellen. LIHAB:s förklaring bygge i stället i betydande utsträckning på att kostnader kunde bäras av befintlig organisation och löpande verksamhet, vilket enligt myndigheten inte besvarade frågan om varje enskild prisposts bärkraft. Eftersom LIHAB inte lämnat tillräckligt detaljerade uppgifter om hur priserna beräknats, hur kostnaderna täcktes eller hur de fasta á-priserna självständigt kalkylerats, ansågs prisförklaringen inte tillfredsställande. Huruvida LIHAB generellt kan utföra uppdraget eller om bolagets kalkylantaganden kan motbevisas är därmed irrelevant.

LIHAB:s påstående att motiveringen varit bristfällig bestrids. Skälen för bedömningen har framgått av såväl begäran om prisförklaring som det interna bedömningsunderlaget. Bedömningen har varit saklig, objektiv och förenlig med upphandlingsdokumenten.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 19 kap. 18 § LOU framgår att en upphandlande myndighet får förkasta ett anbud om den finner att anbudet är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan myndigheten begärt en förklaring och inte fått tillfredsställande svar.

Bedömningen av om en anbudsgivares förklaringar är tillfredställande och anbudet trots det låga priset är seriöst menat ska göras i varje enskilt fall med hänsyn till upphandlingsföremålet (se prop. 2006/07:128 s. 407). Vid bedömningen ska beaktas om anbudsgivarens förklaringar och överväganden är affärsmässiga och om det finns befogad anledning att anta att det låga anbudet skulle leda till leveransvägran eller på annan grund leda till att upphandlingen inte skulle få avsett resultat (se HFD 2016 ref. 3 och HFD 2018 ref. 50). Det ankommer på leverantören att visa att det aktuella anbudet inte ska anses vara onormalt lågt (se prop. 2015/16:195 s. 1 115). Kravet på bevisning måste ställas i proportion till den avvikelse som ska förklaras (se Kammarrätten i Stockholms dom i mål 7295-23).

Av utredningen i målet framgår att Nyköpingshem i sin begäran den 28 maj 2026 efterfrågade en förklaring från LIHAB enligt följande:

Beställaren önskar därför att ni redovisar och beskriver:

- 1. Hur offererade timpriser möjliggör fullgörande av kontraktet i enlighet med upphandlingsdokumentens krav och omfattning.*
- 2. Hur de fasta å-priserna har kalkylerats, inklusive vilka kostnader som ingår i respektive pris.*
- 3. Hur kostnader för arbetsledning, administration, resor, servicebil, verktyg och övriga omkostnader täcks inom offererade prisnivåer.*
- 4. Om särskilda affärsmässiga eller organisatoriska förutsättningar ligger till grund för de offererade priserna.*
- 5. Om kollektivavtal tillämpas samt hur personalkostnader och sociala avgifter har beaktats i kalkylen.*

Förvaltningsrätten konstaterar att den förklaring som LIHAB har lämnat är utförlig och detaljerad samt att den innehåller redovisningar och beskrivningar avseende samtliga fem frågeställningar som Nyköpingshem efterfrågat. LIHAB har därvid redogjort för hur bolaget med offererade priser kan fullgöra kontraktet i enlighet med ställda krav, vilka kostnader som ingår i respektive pris och hur dessa täcks, vilka organisatoriska förutsättningar ligger till grund för priserna samt att kollektivavtal tillämpas och att personalkostnader och sociala avgifter beaktats i kalkylen.

Förvaltningsrätten finner att LIHAB med tämligen stor konkretion har beskrivit hur effektiva arbetsmetoder, samordning av arbeten, geografisk planering och effektiv organisation möjliggör de låga priserna och varför dessa inte innebär att arbeten ska utföras med lägre kvalitet, reducerad omfattning eller med avsteg från ställda krav. Förvaltningsrätten bedömer att det LIHAB redogjort i relevant avseende inte innebär att offererade priser för respektive prispost förutsätter kostnadstäckning genom andra delar av prismodellen, vilket Nyköpingshem inte tillåtit i upphandlingen.

Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att det utifrån det som LIHAB redogjort för i sin förklaring saknas anledning att ifrågasätta att LIHAB har förmåga och avsikt att leverera enligt ställda krav i upphandlingen, och därmed att det även saknas anledning att bedöma att bolagets anbud inte skulle vara seriöst menat. LIHAB:s förklaring är således tillfredsställande på det sätt som krävs enligt 19 kap. 18 § LOU. Nyköpingshem borde därmed inte ha förkastat anbudet.

LIHAB har i målet visat att bolaget har lidit skada på grund av anbudets felaktiga förkastande. Skäl för ingripande enligt 20 kap. 6 § LOU föreligger därmed. Eftersom överträdelsen inte avser det konkurrensuppsökande skedet i upphandlingen finner förvaltningsrätten att det är tillräckligt med en rättelse och då i form av att en ny anbudsutvärdering genomförs, vid vilken LIHAB ska anses ha förklarat sitt låga anbudspris på ett tillfredsställande sätt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Olof Danielsson
rådman

Målet har föredragits av föredragande juristen Stefka Bokmark.



Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.